

Vantaan kaupunki
Kielotie 13
01300 VANTAA

Viite / Hänvisning
Kirjeenne 15.12.2006

Asia / Ärende
LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN
ARVIOINIOHJELMASTA, PITKÄSUON TÄYTTÖMÄKI -
LUOTEINEN LAAJENNUS, VANTAA

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Vantaan kaupunki on toimittanut 11.12.2006 Uudenmaan ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointiohjelman Vantaan Pitkäsuon täyttömäen luoteisesta laajennuksesta.

Hankkeesta vastaava ja yhteysviranomainen

Hankkeesta vastaa Vantaan kaupungin katutekniikka, jossa hankkeen yhteyshenkilönä on Jouni Mäntylä. Konsulttina ympäristövaikutusten arvioinnissa on Pöyry Environment Oy projektipäällikkönään Jaana Tyynismaa. Uudenmaan ympäristökeskus toimii yhteysviranomaisena hankkeen arviointimenettelyssä yhteyshenkilönään Jorma Jantunen.

Hankkeen YVA-menettelyn tarve

Hankkeen YVA-menettelyn tarve määräytyy ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994 muutoksineen) 4 §:n perusteella. YVAL:n 4 §:n 1 momentin nojalla tarve määräytyy YVA-asetuksen (713/2006) 6 §:n hankeluettelon kohdan 11 (jätehuolto) d-kohdan mukaan. Sen mukaan YVA-menettelyä sovelletaan muiden kuin ongelmajätteiden tai yhdyskuntajätteiden tai -lietteiden kaatopaikkoihin, jotka on mitoitettu vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle.

Arviointiohjelma

Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaikutuksia selvitetään ja miten selvitykset tehdään. Lisäksi arviointiohjelmassa esitetään perustiedot hankkeesta, tutkittavista vaihtoehdoista sekä suunnitelma tiedottamisesta ja aikatauluista. Hankkeesta vastaava laatii arviointiohjelman ja yhteysviranomaiset siitä antaman lausunnon perusteella arviointiselostuksen, joka tulee myös julkiseen käsittelyyn.

Maksu hankkeesta vastaavalle 4 880 €(A23-53-AT3)
Maksuperusteet lausunnon liitteenä

Hanke ja sen vaihtoehdot

Vantaan kaupunki suunnittelee Pitkäsuon ylijäämämaiden täyttöalueen laajentamista nykyisin käytössä olevan täyttömäen luoteispuolelle. Laajennusalueen lisäkapasiteetti on noin 3 milj.m³, jolloin vastaanottoa voidaan jatkaa neljällä vuodella vuoteen 2012 saakka. Täyttöalueen laajentamisella on tarkoitus turvata kaupungin ylijäämämassojen hallittu sijoittaminen. Laajennusalueen rakentamisessa ja käytössä tarvittava tuki- ja ajopengermateriaali louhitaan laajennusalueen kalliosta. Täyttötoiminnan loppumisen jälkeen mäki maisemoidaan ja alue on tarkoitus ottaa virkistyskäyttöön.

Arvioitavat vaihtoehdot

Nollavaihtoehdossa (VE0) täytetään nykyinen täyttöalue loppuun ja luoteista laajennusta ei rakenneta. Nykyinen täyttöalue maisemoidaan.

Vaihtoehdossa 1 (VE1) täyttömäen luoteinen laajennusalue rakennetaan ja samalla louhitaan kiviainesta alueen rakentamisen tarpeisiin noin 0,6 milj.m³. Louhinta ulottuu tasoon noin +51 mpy (pohjavesipinnan tasoon).

Vaihtoehdossa 2 (VE2) täyttömäen luoteinen laajennusalue rakennetaan ja samalla louhitaan kiviainesta alueen rakentamisen tarpeisiin n. 1 milj.m³. Louhinta ulottuu pohjaveden pinnan alapuolelle, tasoon noin +40 mpy.

Liittyminen muihin hankkeisiin ja suunnitelmiin

Hanke ei suoraan liity muiden hankkeiden toteutukseen.

Arvioinnin yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

2. ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelman vireilläolosta on tiedotettu ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain ja asetuksen mukaisesti seuraavissa lehdissä: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Länsiväylä ja Vantaan Sanomat.

Arviointiohjelma on kuulutettu ja se on ollut yleisön nähtävillä 8.1.-28.2.2007 Vantaan maankäytön ja ympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Tikkurilan kirjastossa, Myyrmäen yhteispalvelupisteessä, Myyrmäen kirjastossa, Espoon kaupungin ympäristökeskuksessa ja internetissä osoitteessa www.vantaa.fi / Maankäyttö ja ympäristö / Kuntatekniikan keskus / Ajan kohtaista / Pitkäsuon täyttömäen luoteisen laajennusosan ympäristövaikutusten arviointiohjelma.

Hankkeesta on järjestetty esittelytilaisuus yleisölle 18.1.2007 Vantaalla.

3. YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Arviointiohjelmasta pyydettiin lausunnot Vantaan kaupunginhallitukselta, Espoon kaupunginhallitukselta, Etelä-Suomen lääninhallitukselta, Uudenmaan liitolta ja Tiehallinnon Uudenmaan tiepiiriltä.

Lausunnot

Vantaan kaupunginhallituksen lausunto on samansisältöinen kuin Vantaan kaupungin ympäristölautakunnan lausunto.

Vantaan kaupungin ympäristölautakunta toteaa, että merkittävimmät ympäristövaikutukset liittyvät alueen louhintaan ja täytönaikaiseen mahdolliseen pölyämiseen ja meluun. Ohjelmassa esitetystä hankesuunnitelmassa ei ole arvioitu vaihtoehdon VE2 aiheuttamaa pidennystä käyttöaikaan. Tällä on merkitystä aiheutuviin haittoihin ja täyttöalueen virkistyskäytön viivästymiseen.

Pyymosantien maanajoliikenteen vaikutuksia arvioitaessa tulee selvemmin ottaa huomioon tien muu päiväaikainen liikenne. Kapean ja vailla kevyenliikenteen väyliä olevan tien molemmin puolin on luontoretkeily- ja marjatusalueita. Tien varrelle on sijoittunut myös muita harrastusalueita. Erityisesti arvioinnin tulee antaa pohjaa ratkaisuille tien turvallisuuden parantamiseksi. Ilmapäästöistä tulee ottaa huomioon louhinnan aikaiset pölypäästöt.

Ympäristölautakunta pitää sosiaalisten vaikutusten selvittämiseksi tehtäviä haastatteluja tärkeinä. Kuitenkin myös erityistä huomiota tulee kiinnittää tiedotukseen. Virallisten kuulutusten ja ilmoitusten lisäksi tulee käyttää muita tiedotuskanavia.

Ympäristölautakunnan lausunto on valmisteltu yhteistyössä kaupunkisuunnittelun kanssa.

Espoon kaupunginhallitus yhtyy yksimielisesti ympäristölautakunnan antamaan lausuntoon.

Espoon kaupungin ympäristölautakunta toteaa, että maantäyttötoiminnan merkittävimmät haitat ovat pinta- ja pohjavesiin mahdollisesti pääsevät haitta-aineet sekä toiminnan pöly- ja meluhaitat.

Pitkäsuon täyttöalueen pintavedet virtaavat laskuojaa (Pitkäsuonpuro - Pikkujärvi) pitkin Espoon Pitkäjärveen. Rakennettavalta uudelta laajennusalueelta vedet tulevat osin vanhaa reittiä, osin uutta laskuojaa (Tiströnbäcken - Pikkujärvi) pitkin Espoon Pitkäjärveen. Täyttöalueen kuormittava vaikutus Espoon Pitkäjärveen ei ole ollut merkittävä. Alueelta on käytettävissä vesientarkkailutietoa vuodesta 1993 lähtien. Vesien tarkkailua tulee jatkaa. Uuden lasku-uoman merkitys täyttöalueen länsipuolella on arvioitava ja se on otettava mukaan vesientarkkailuun.

Melu- ja pölyhaitat rajoittuvat maantäyttötoiminnassa melko suppealle alueelle täyttöalueen ympäristössä. Täyttöalueen rakentamisen yhteydessä päästöt ovat suurempia kiviaineksen louhinnan ja murskauksen aikana. Vaihtoehdosta riippuen Pitkäsuon alueella louhitaan kiviainesta 0,6 - 1 milj.m³. Tässäkään tapauksessa vaikutukset tuskin ulottuvat Espoon lähimmille asuinalueille, 1,5 - 2 km länteen sijaitseville Odilammen - Kalajärven alueille.

Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimen terveystalouden tulosyksikön terveydensuojelun palvelukeskuksella ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Etelä-Suomen lääninhallitus katsoo, että arvioitaessa hankkeen vaikutuksia pohjavesiin on tarpeen selvittää myös onko vaikutusalueella käytössä olevia talousvesikaivoja ja jos on, niin hankkeen mahdolliset vaikutukset kaivojen veden laatuun. Vesistövaikutusten arvioinnin yhteydessä on tarpeen selvittää sijaitseeko vaikutusalueella yleisiä uimarantoja ja hankkeen mahdolliset vaikutukset uimaveden laatuun. Lääninhallitus pitää tärkeänä, että hankkeen vaikutusalueen kuntien terveydensuojeluviranomaiset ovat mukana arviointimenettelyssä, koska heillä on paikallinen asiantuntemus häiriintyvien kohteiden ja vaikutusalueen elinympäristön terveydellisistä olosuhteista.

Lääninhallitus pitää tärkeänä, että hankkeen vaikutuspiirissä olevien asukkaiden ja eri palvelujen (päiväkotit, koulu jne.) tuottajien ja käyttäjien näkemyksiä selvitetään monipuolisesti ennen hanketta ja myös hankkeen aikana, jotta ne voidaan ottaa huomioon hankkeen edetessä. On myös tärkeää, että Vantaan kaupungin sosiaaliviranomaisten asiantuntemusta käytetään hyödyksi jo hankkeen aikana ihmisiin kohdistuvien haitallisten vaikutusten minimoimiseksi.

Tiehallinnon Uudenmaan tiepiiri toteaa, että liikenteen vaikutukset ovat täyttömäen laajennuksen osalta hyvin ennakoitavissa, koska laajennus ei muuttaisi keskimääräisiä liikennemääriä, vaan toiminta vain jatkuisi nykyisenlaisena neljä vuotta suunniteltua pidempään.

Arviointiohjelmassa on keskitytty vain laajimman toteutusvaihtoehdon tarkasteluun ja jätetty nollavaihtoehto ja suppeampi toteutusvaihtoehto lähes tyystin huomiotta. Näistä kumpaakaan ei perustella millään tavalla, ja esim. suppeamman toteutusvaihtoehdon toiminta-aika jää kokonaan toteamatta samoin kuin alueen jälkikäytön nollavaihtoehdossa.

Vaikka nollavaihtoehtoa ja suppeampaa toteutusvaihtoehtoa ei kumpaakaan nähtäisi toteuttamiskelpoisena esim. läjitysalueiden vähyyden takia, ne ovat kuitenkin tärkeitä, koska ne antavat vertailupohjaa laajemmalle toteutusvaihtoehdolle ja sen vaikutuksille. Läjitystoiminnan keston lisäksi vaihtoehdoissa saattaa olla eroja myös alueen jälkikäytön laajuuden ja ajoituksen suhteen ja niistä aiheutuvien vaikutusten (myös liikennevaikutusten) suhteen. Kokonaiskuvan saamiseksi YVA:ssa on hyvä arvioida myös alueen jälkikäyttöä vaikutuksineen kussakin vaihtoehdossa.

Arviointiohjelmassa todetaan, että alueen virkistyskäytön lisäksi hanketta tarkastellaan myös Marja-Vantaan kaupunginosan ja Kehäradan rakentamisen sekä Kehä III:n parantamisen näkökulmasta. Valitettavasti ohjelmassa ei kuitenkaan sanota mitään tarkastelujen sisällöstä tai siitä millä tavalla arviointi niiden osalta tehdään. On kuitenkin hyvä, että tällaiset merkittävät rakennushankkeet ovat tarkastelussa mukana, sillä niillä voi olla omat vaikutuksensa mm. täyttömäen käyttöaikaan, ylijäämämaiden kuljetusmääriin tai kuljetusten suuntautumiseen ja niiden kautta liikenteen toimivuuteen ja turvallisuuteen kuljetusreiteillä.

Mielipiteet

Yhteenvedossa on tuotu esille mielipiteissä esitettyjä ja niissä painottuneita seikkoja ja näkökohtia.

Vantaan ympäristöyhdistys ry toteaa, että Petikon-Hämeenkylässä metsä on kaupungin laajin ja arvokkain yhtenäinen metsäalue. Se on kasvistoltaan, sienistöltään ja biotoopeiltaan juuri laajuutensa vuoksi runsas. Alueella ovat mm. Pyymosan lehto ja korpi, Hermanskärin kallio, Herukkapuro ja Isosuo. Latuverkosto, ulkoilupolut, marjastus- ja sienestysmaat antavat lukuisille retkeilijöille elämyksiä niin kesäisin kuin talvisinkin. Näin yhtenäisellä alueella on seudullisesti suuri merkitys kasvien ja eläinten turvapaikkana.

Ympäristöyhdistys vastustaa voimakkaasti täyttömäen alueelle käytön jälkeä rakennettavaksi suunniteltua laskettelukeskusta ja toteaa, että on tehtävä laskelmat kaikista niistä häiriötekijöistä, mitä laskettelukeskusmallissa melu, liikenne, päästöt ja rakentaminen vaikuttavat luontoon. Laskettelukeskuksen vaihtoehdon malliksi ympäristöyhdistys esittää Helsingissä toteutettua Vuosaaren täyttömäkeä, joka on maisemoitu monilla luontoa esittelevillä kasvisto- ja kivirakennelmilla. Ympäristöyhdistys toteaa, että metsäalueelle paineita tuovat jo nyt tulevat Hämeenlinnan väylän rinnakkaistie, teollisuustontit, varikko, Marja-rata ja asutuksen leviäminen niin idässä kuin lännessä. Lisäksi Marja-Vantaan toteuduttua asukasmäärä kasvaa rajusti, jolloin tarve on entistä suurempi luonnonmukaiselle virkistysalueelle.

Muistuttaja 1 vastustaa täyttöalueen laajentamista ja toteaa, että laajentamisvaihtoehdot on ehdottomasti hylättävä pohjaveden vahingoittumisen estämiseksi. Hän tuo esille huolensa tontillaan olevasta lähdekaivosta ja sen veden puhtaudesta ja toteaa, että lähdekaivoon tuleva pohjavesi tulee Pitkäsuon suunnasta.

Muistuttaja 2 toteaa, että täyttömäen laajennusosan alueella tai sen välitömällä vaikutusalueella on erityisiä maisema- tai kulttuuriympäristöarvoja, toisin kuin arviointiohjelmassa sanotaan. Muistuttaja näkee uhkana Petikon alueen pirstoutumisen. Todennäköisyys Tikkurilantien vetämiseen alueen läpi kasvaa, jolloin menetetään Petikon luontoarvot.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Arviointiohjelma kattaa YVA-lainsäädännön sisältövaatimukset ja se on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla.

Hankekuvaus ja vaihtoehtojen käsittely

Hanke ja sen tarkoitus on kuvattu selkeästi, mutta osin yleispiirteisesti. Hanke käsittää täyttömäen laajennuksen rakentamiseen ja toimintaan liittyvää louhintaa ja maa-ainesten läjitystä sekä täyttömäen lopettamista (maisemointi) ottaen huomioon toiminnan eri vaiheet ja mahdolliset häiriötilanteet. Jälkikäyttöä ja sen ympäristövaikutuksia ei hankkeessa tarkastella.

Arviointiohjelmassa toteuttamisvaihtoehtojen VE1 ja VE2 erot sekä niiden merkitys ja mahdolliset vaikutukset jäävät osittain epäselviksi. Hankkeen toteuttamatta jättämisen vaihtoehto vaikutuksineen on sivuutettu lähes kokonaan. Arviointiselostuksessa on syytä tuoda esiin arvioitavien vaihtoehtojen väliset mahdolliset erot, kuten liikenteen määrään, toiminnan kestoon ja täyttömäen korkeuteen liittyen.

Suunnittelutilanne

Pitkäsuon täyttöalueen laajennusalueesta on laadittu alustava yleissuunnitelma, joka on perustana ympäristövaikutusten arvioinnille. Arviointimenetelyllä tuotetaan tarkempaa tietoa laajennusalueen yleissuunnitelmaa varten. Yleissuunnitelman perusteella laaditaan rakennussuunnitelma.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Arvioitavat ympäristövaikutukset ja niiden selvittäminen on ohjelmassa esitetty pääasiassa selkeästi ja kattavasti. Käynnissä olevan täyttötoiminnan takia alueesta on suhteellisen paljon taustatietoa yli kymmenen vuoden ajalta.

Pinta- ja pohjavedet

Lähin luokiteltu pohjavesialue (Vestra 01019209 B) on suunnitellusta laajennusalueesta noin 2,1 km luoteeseen. Pohjavettä tarkkaillaan vanhalla täyttöalueella yhteensä 11 pisteestä ja alueelle on suunniteltu asennettavan neljä uutta havaintoputkea. Täyttömäen vesistökuormitusta ja -vaikutuksia on tarkkailtu vuodesta 1993 lähtien, mikä tarjoaa hyvät lähtötiedot arviointiin.

Arvioinnissa on syytä kiinnittää huomiota louhinnan seurauksena mahdollisesti syntyvään pohjaveden pumppaus- ja pumpatun veden käsittelytarpeeseen. Pintavesien johtamisen kohdalla on syytä selvittää alueen nykyinen merkitys ja hankkeen mahdollinen vaikutus lähistöllä sijaitsevien luontokohteiden hydrologiseen tasapainoon.

Luonto

Hankealueen lounaispuolella sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Natura 2000 alueeseen Vestran suot, lehdot ja vanhat metsät (FI0100064) kuuluva Pyymosan lehto. Arvioinnissa on syytä kiinnittää huomiota hankkeen mahdollisiin Pyymosan lehdon luonnonarvoja heikentäviin vaikutuksiin ja Natura-arvioinnin tarpeeseen.

Vuorovaikutus

Ympäristövaikutusten arvioinnista on tiedotettu YVA-lainsäädännön mukaisesti. Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus Vantaalla. Hankkeesta vastaava on perustanut viranomaisista ja hankkeen suunnittelijoista koostuvan ohjausryhmän arviointia varten.

5. LAUSUNNOSTA TIEDOTTAMINEN

Lähetämme yhteysviranomaisen lausunnon tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteensä esittäneille. Lausunto tulee nähtäville internetsivuille osoitteeseen www.ymparisto.fi/uus.

Lähetämme kopiot arviointiohjelmasta saamistamme lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Uudemaan ympäristökeskuksessa.

Johtajan sijainen,
apulaisjohtaja

Rolf Nyström

Ylitarkastaja

Jorma Jantunen

LIITTEET

Maksun määräytymisen perusteet

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus (lausunto + 2 kpl arviointiohjelmaa)
Lausunnonantajat
Muistuttajat